

Sư Giác Nguyên giảng pháp
trong chuyến đi thăm thánh tích Ấn Độ
tháng Hai năm 2025

PHÁP THOẠI SỐ 6

Kālāma tri ân đạo hữu Nguyễn Thị Ngọc Ánh chép bài

Đức Phật là người ra đi và để lại cho đời rất là nhiều thứ, đúng không? Nếu chúng ta không có cái gì để lại nhiều thứ, thì chúng ta cũng làm ơn đừng có để lại rác, hiểu không? nhân loại hôm nay đau khổ là vì có rất nhiều người khi ra đi để lại rất là nhiều rác, rác gì ta? rác chính trị, rác tôn giáo, rác văn hóa, có hiểu không? hiểu rác chính trị không? họ để lại những cái học thuyết rất là bậy bạ, và những học thuyết đó nó làm khổ cho mấy chục quốc gia trên thế giới. Các vị có hiểu tôi nói cái gì không? có những học thuyết rất là bậy mà người ta cứ theo cái học thuyết đó nó làm khổ biết bao nhiêu dân tộc, biết bao nhiêu đất nước, đó gọi là rác chính trị.

Còn rác tôn giáo là bày ra bao nhiêu cái thứ là tầm bậy, tầm bạ, mê tín dị đoan, ông tu, bà tám, nước sôi, nước lạnh, khi mà chết rồi chỉ để lại cái họa cho người khác thôi. Cho nên hôm nay đến đánh lễ cái di tích này, chỗ phân chia Xá lợi Đức Phật, chúng ta phải cùng nhau ôn lại bài học đó:

- Một, là con khi ra đi sẽ để lại cho đời cái gì đó lợi ích, cho đời được an lạc, hạnh phúc.

- Hai, nếu không có gì đẹp, để lại cho đời thì con xin không để rác lại đằng sau lưng của con khi con tắt thở, nghe hiểu? Cho nên chúng ta biết rằng ở Âu Mỹ người ta có nhiều lý do để người ta có ít con là vì sao? là vì: một là bên đó người ta muốn được độc lập, tự do, người ta không có muốn bị mất thời gian nhiều cho con cái.

Nhưng mà có một chuyện nữa rất là quan trọng, có ít con để nuôi dạy cho tốt. Vậy mà tôi về Việt Nam tôi thấy có một cái tấm bảng để bên đường là: "gia đình hai con vợ, chồng hạnh phúc". Có thấy cái bảng đó không? "gia đình hai con vợ phẩy chồng hạnh phúc". Thật ra cái bảng phải phẩy đằng hoàng: "gia đình hai con phẩy vợ chồng hạnh phúc", Việt Nam phẩy lộn, cho nên nhà hai con vợ, (phẩy) chồng hạnh phúc. Đây là lý do tại sao người Âu Mỹ họ ít con là chỗ đó, bởi vì họ không muốn để con mình là cái họa cho xã hội, sanh ra được, dạy được để biến con mình là một đóng góp.

Và sẵn hôm nay tôi nói một chuyện rất là lạc đề, vô cùng lạc đề đó là chữ HIẾU. Có bao nhiêu cách báo hiếu, quý vị nhớ không? thấy khổ không? đi chùa bao nhiêu năm, cách báo hiếu có nghe không? nghe là thấy trót quót rồi. Nghe cho kỹ nè, nghe cho kỹ nè. Bây giờ cô nghe cô nói hay tôi nói? Nghe cách nói nè:

- Một là phụng dưỡng vật chất cho cha mẹ, biết phụng dưỡng vật chất không? thuốc men, chỗ ăn, chỗ ở, áo quần. Đó gọi là phụng dưỡng vật chất.

- Cái thứ hai, hỗ trợ tâm linh, tức là giúp cho cha mẹ sống được vui, rồi cuối đời cha mẹ không có buồn tủi, rồi khi cha mẹ mất rồi thì mình làm phước, mình hồi hướng. Có phải hai cách này không ta?

- Còn cách thứ ba phật tử đã nghe chưa? có nghe chưa? hỏi này tôi hỏi các vị, các vị có hai cách để lại di sản, các vị không biết. Bây giờ chữ hiếu nó có ba: một là phụng dưỡng vật chất, hai là phụng dưỡng về tinh thần, rồi cái thứ ba có ai biết không ta? đó thấy không? cái đó là tinh thần, khổ quá, thấy chưa đi học đạo mấy chục năm, cúng chùa biết mấy trăm triệu, ăn mấy trăm tấn gạo, sao ta? nói yếu, nói giọng lảm, nè nghe nè.

Cách một là phụng dưỡng vật chất, cách hai là hỗ trợ cha mẹ về tinh thần, gồm có hồi hướng phước, hướng dẫn đức tin cho cha mẹ, cái thứ ba là cái gì? nghe...nghe, cái thứ ba là hãy khiến cho cái cơn đau bụng của mẹ ngày xưa nó xứng đáng, có hiểu không? có hiểu cái đó không? có hiểu cái câu đó không? hãy khiến cho cái trận đau bụng của mẹ ngày xưa nó xứng đáng, hãy khiến cho những giọt mồ hôi của cha ngày xưa đổ ra để nuôi mình ngày xưa nó xứng đáng, là bởi vì hai người đó đã để lại một cái đóng góp cho thế giới, cho xã hội, nghe kịp không? Cho nên nếu mà báo hiếu cách này thì mình 90 tuổi mình vẫn báo hiếu được đúng không ta? vẫn được. Tức là mình là sao cái cơn đau bụng của mẹ ngày xưa là một cơn đau xứng đáng. Bởi vì mẹ đã đẻ ra một đứa con hy hiến được cho thế giới. Còn đấng này mình phụng dưỡng về vật chất, về tinh thần nhưng mà bản thân mình không ra gì hết thì như vậy cái cơn đau bụng của mẹ cũng chưa có đáng lắm, có hiểu tôi nói không? Đó!

Cho nên bữa nay tại cái cảnh này tôi nói hai cái chuyện rất là quan trọng:

Chuyện thứ nhất chúng ta có hai cách để lại di sản:

- Một là để lại cái gì đó đẹp, hay, lợi ích.
- Hai là không để lại rác, đó cũng là một thứ di sản, xong chưa? phải không? Rồi.

Cách thứ hai là báo hiếu, thì báo hiếu đối với Đức Phật là chúng ta làm sao cái công khó hai chục A tăng kỳ của Ngài không có bị phí, có hiểu không ta? cái đó là cái báo hiếu cho Đức Phật.

Đối với cha mẹ mình cũng hiểu theo cái cách đó, tức là làm sao mà mình 90 tuổi mình vẫn còn báo hiếu được và làm sao mà cho cái cơn đau bụng của mẹ ngày xưa vô cùng ý nghĩa và vô cùng xứng đáng. Và nếu mình là người mẹ đau bụng mà mình biết sau này đứa con mà nó trở thành một nhân vật có đóng góp mình thấy nó đau cũng đáng đúng không? chứ còn có nhiều khi mình sanh con ra mình nghĩ trời ơi nó ra cái trứng vịt mình luộc mình ăn với rau muống còn ngon hơn, tôi nói thiệt, có trường hợp đó không? có nhiều cái bà mà bà ước gì nó ra trứng vịt, bà đẻ ra một cái thằng trời ơi nó bán trời nó không mời thiên lôi.

Cho nên cái cách báo hiếu đối với cha mẹ, cách báo ơn đối với Đức Phật, đó là mình phải làm sao cho cái công khó của các vị đó không có bị đổ sông, đổ biển. Đó là một cách trả ơn rất là lớn và tôi, trong cái pháp thoại ngắn này thôi, đó là chúng ta nói là đền đáp, chứ thật ra chúng ta cho mình nhiều hơn cho các vị đó đúng không? Đức Phật được gì khi mà chúng ta đảnh A La Hán... Ngài có được gì khi mình đảnh A La Hán, và Ngài có bị gì khi mà chúng ta đi địa ngục, Ngài không bị gì hết và Ngài cũng được gì khi mà mình đảnh A La Hán. Nhưng mà chính Ngài nói: cách cúng dường ta mà xứng đáng nhất chính là thực hành giáo pháp của ta, có đúng không? Bởi vì sao? Bởi vì cái tâm nguyện của Ngài ngày xưa lúc mà còn Bồ Tát là Ngài muốn độ chúng sinh. Là bởi vì trong Kinh nói: Thinh văn với Chánh Đẳng Giác có điểm giống nhau là thực hành Ba la mật, tu các hạnh lành để cầu giải thoát. Điểm giống nhau chỗ đó, nhưng mà có điểm khác nhau chỗ này, là Đức Phật có 3 cái cariyā mà Thinh văn có không đủ. Ba cái cariyā là cái hạnh nguyện.

- Một là buddha-cariyā có nghĩa là làm công đức cầu Phật quả giải thoát cho mình.

- Cái thứ hai nātaka-cariyā là cầu Phật quả đem lại lợi ích cho quyền thuộc, quyền thuộc ở đây nghĩa rộng, chứ không phải quyền thuộc theo cái nghĩa mà họ Trần, với nhau, họ Lê với nhau, không phải, quyền thuộc ở đây là tất cả những người nào mà đã hỗ trợ Ngài trong mấy chục A tăng Kỳ Ba la mật, nghe hiểu không ta? Quyền thuộc đó là quyền thuộc đó chứ không phải quyền thuộc họ Lê, họ Trần.

- Cái thứ ba là loca-cariyā. Cái đầu tiên là cho mình, cái thứ hai là cho quyền thuộc, thứ ba là cho vạn loại chúng sinh, gián tiếp hay trực tiếp. Bởi vì có cái hiểu lầm rất là lớn cho rằng phải gieo duyên với Phật nào đó thì mình mới gặp, không có đúng, cái đó không có đúng, cái đó hiểu lầm, tôi xác định là hiểu lầm. Không cần phải gieo duyên, chỉ cần bản thân mình có đủ phước lành. Phước lành khi nó đủ duyên nó chín mùi thì lúc đó mình gặp vị Phật nào mình cũng được độ, chứ không nhất thiết là mình phải gieo cái vị đó mình mới được độ, có hiểu không ta?

Thí dụ như mình có một cái hạt xoài, mình đem từ ở Việt Nam qua đây, thì mình coi cái đất chỗ nào nó thích hợp thì mình trồng nó lên, chứ không nhất thiết phải kiếm đúng cái người mà ăn cái trái xoài đó, cái người cạp cái hạt xoài đó đem qua trồng, hiểu không? Chỉ cần cái hạt xoài đó nó còn cái mầm và qua đây gặp đất đai thích hợp thì cái hạt đó nó nảy mầm và nó ra nó thành cây, chứ không nhất thiết là phải đúng là cái người cạp trái xoài đó qua đây trồng phải không? ở đây cũng vậy. Cứ tu Ba la mật, cứ tạo công đức, khi nó đủ ngày, đủ tháng chín mùi thì Đức Phật nào cũng độ mình được hết và tùy theo cái khác biệt của nội tâm của mình ở đây. Tôi nói câu cuối cùng trước khi mình nghĩ:

- Mỗi người có những cái ác, cái bất thiện khác nhau, và từ đó mỗi người cũng có cái thiện khác nhau.

Chính cái thiện của mình nó làm cho cái ác mình không giống ai. Mà cái ác của mình nó làm cho cái thiện của mình không giống ai. Chính vì cái thiện, cái ác của mình không giống ai cho nên khi mình làm chuyện bậy thì mình riêng bậy chứ không có ai. Và khi mình làm chuyện thiện thì cũng thiện không giống ai. Cho nên khi đề ra đời không có mặt ai giống ai hết, có đúng cái đó không ta? Hoa hậu của năm trước và hoa hậu năm sau đều là người đẹp, nhưng mà mặt không giống nhau, có phải không?

Chư Phật cũng vậy, nói chư Phật có 32 tướng tốt, nhưng mà theo các vị, 28 vị ngồi hàng dọc mình nhìn biết Phật nào ra Phật nào biết không? làm sao giống nhau được, nghe hiểu không? đó cho nên cái thiện của mỗi người nó khác nhau, và chính vì cái ác giống nhau nó có tác động cho cái thiện. Cái thiện của mỗi người nó tác động cho cái ác làm cho cái ác, cái thiện của mình nó khác nhau và chính vì vậy cho nên khi mà tu tập Ba la mật cái cách tu của mình nó khác nhau. Chính vì cách tu khác nhau cho nên lúc mà đắc cái kiểu đắc nó khác nhau. Có biết cái đó không? có vị khi gặp Phật mang thân nữ, có vị khi gặp Phật thì mang thân nam, có đúng không ta? có vị khi gặp Phật thì nghèo, có vị khi gặp Phật thì giàu, có vị khi gặp Phật thì rất là đẹp, có vị khi gặp Phật thì tàn tật, xấu quắc hã, bệnh hoạn, có vị khi gặp Phật phải đi xuất gia mới đắc, có vị khi gặp Phật không cần xuất gia đã đắc rồi, hiểu không? bởi vì ở đâu ra cái đó? Là do cái kiểu tu ngày xưa, cái kiểu tu của quá khứ nó dẫn đến, cái kiểu tu hành nó dẫn đến kiểu tu chứng, cái kiểu tu hành nó dẫn đến kiểu tu chứng. Đắc rồi thì La Hán nào cũng giống nhau về mặt tinh thần, đúng.

Nhưng mà cái lộ trình từ phàm mà qua tới cái bậc thêm giác ngộ khác nhau. Thì bây giờ mình muốn biết mai một mình đắc kiểu gì thì bây giờ mình gieo cái duyên y chang như vậy. Muốn gặp Phật xuất gia thì phải làm sao? Mà muốn tiếp tục làm cư sĩ hưởng thụ sung sướng gặp Phật được đắc đạo thì mình phải làm sao? Thì mình thấy đa phần Phật tử tôi gặp đa phần họ chỉ gieo duyên làm cư sĩ thôi chứ không có thiết tha để mà xuất gia khi gặp Phật.

Thì đó, hôm nay ngay chỗ chia Xá Lợi, chúng ta lại có một cái Pháp thoại nữa, dạ rồi. Chúc các vị về ăn cơm ngon. Sadhu, Sadhu, Sadhu.